

Contribuziun spezialisada davart il masterplan e la furmaziun da basa

La furmaziun professiunala da basa sco fundament solid per ina carriera en il sectur da construcziun

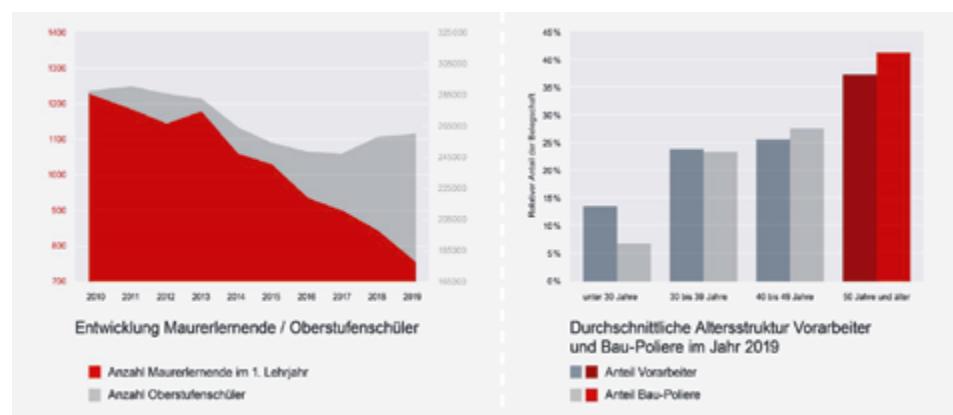
Cun il masterplan «Furmaziun professiunala SSIC 2030» modernisescha la Societad svizra dals impressaris constructurs SSIC la furmaziun professiunala en l'industria principala dal sectur da construcziun. Pertutgads èn tranter auter er ils examens da la furmaziun professiunala da basa sco practicist/a da construcziun AFP e miradur/a AFQ. Els èn in fundament impurtant per garantir en l'avegnir persunas qualifitgadas.

Las finamiras dal masterplan

La SSIC ha lantschà il masterplan «Furmaziun professionala SSIC 2030» il decembre 2018 cun la finamira da pudair cuvrir er en l'avegnir il basegn da persunas qualifitgadas e bain scoladas. Igl è ina finamira impurtanta che pretenda la collavuraziun da l'entira branscha, pertge il basegn d'agir è evident:

pervia da la structura da vegliadetgna van numeros commembres dals caders da plazzals, en spezial capolavurers e poliers, en pensiun ils proxims onns. Il medem mument è il dumber da persunas che fan in emprendissadi da miradur sa sminui fermamain dapi il 2013.

La relaziun cun il martgà da lavur sco clav per il success

La furmaziun professionala en Svizra sa distingua tras sia stretga relaziun cun il martgà da lavur. Ella è la clav per concepir la furmaziun ed il perfecziument uschia che las persunas qualifitgadas disponan da las cumpetenças ch'en dumandadas en la pratica dal mintgadi e che decidan davart il success d'ina branscha. Sin quest princip sa basa er il masterplan «Furmaziun professionala SSIC 2030»: ils impressaris èn ils empustaders da las cumpetenças ed uschia responsabels per definir ils cuntegns da la furmaziun, uschia che quels correspunden als basegns.

En il rom dal masterplan han ins erui en ina fasa da concept da dus onns il 2019-2020 l'empustaziun dals impressaris ed elavurà in plan en stretga collavuraziun cun la branscha. L'element central è stada ina consultaziun extendida da la branscha areguard ils profils da cumpetença per ils examens da la furmaziun professionala da basa e da la furmaziun professionala superiura. La suprastanza centrala da la SSIC ha approvà il decembre 2020 ils profils da cumpetença che furman en l'avegnir la basa per la furmaziun.

Text: Marc Aurel Hunziker,
vicedirecteur e manader furmaziun

Ils impressaris dovràn generalists

La consultazion ha mussà cleramain: tschertgads èn generalists che pon surpigliar incumbensas multifaras sin ils plazzals. I dat en egl che las cumpetenças empustadas èn fitg omogenas, era sur ils cunfinis linguistics ora e tantar interpresas pli innovativas sco era tar quellas pli tradiziunalas e tantar manaschis pli pitschens sco era tar quels pli gronds. La furmaziun professiunala da basa mantegna uschia sia orientazion generala e duai facilitar la via a differentas spezialisaziuns en il sectur formal e betg formal e possibilitar ina carriera reusida en il sectur da construcziun.

Quai na signifitga però betg ch'i na dat naganas midadas en ils emprendissadis da practicist/a da construcziun AFP e miradur/a AFQ. Tras il svilup tecnic e las midadas en il mund da lavour vegnan pretendidas novas cumpetenças, en spezial en il sectur da la digitalisaziun e da las cumpetenças socialas. Plinavant dovri innovaziun en la moda e maniera d'intermediar cumpetenças. La refurma professiunala ha mo success, sch'i reussecha d'intermediar cuntegns, e quai en ina furma moderna e confirma als basegns dals giuvenils.

Concepir communablama in il crap da fundament per ina carriera en il sectur da construcziun

Cun las basas empustadas ha il masterplan cumenzà l'entschatta da l'onn cun la fasa da realisar las revisiuns. La SSIC dat paisa ad ina ferma integraciun da l'entira branscha en tut las regiuns linguisticas. Plinavant èn participads ulteriurs partenari impurtants –in ulteriur tratg caracteristic da la furmaziun professiunala en Svizra. En il sectur da la furmaziun professiunala da basa èn quai la Confederaziun (che prescriva cleramain il process da revisiun), ils sindicats Unia e Syna (che gidan a diriger il process sco conputadars dals dus tips d'exams), ils chantuns (ch'èn responsabels per la realisaziun) e betg il davos ils trais lieus d'emprender: manaschi, scola professiunala spezializada e halas d'emprendissadi da miradur/a (ch'èn responsabels per la concepziun da la furmaziun). Questa collavuraziun constructiva ed ina vasta participaziun tenor las rollas etablididas en il sistem da la furmaziun professiunala en Svizra èn indispensablas per il success dal project.

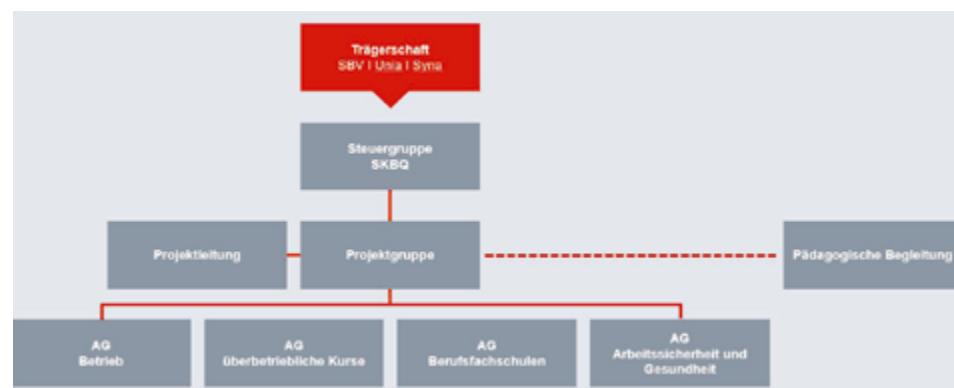
Las lavurs da revisiun progreschian

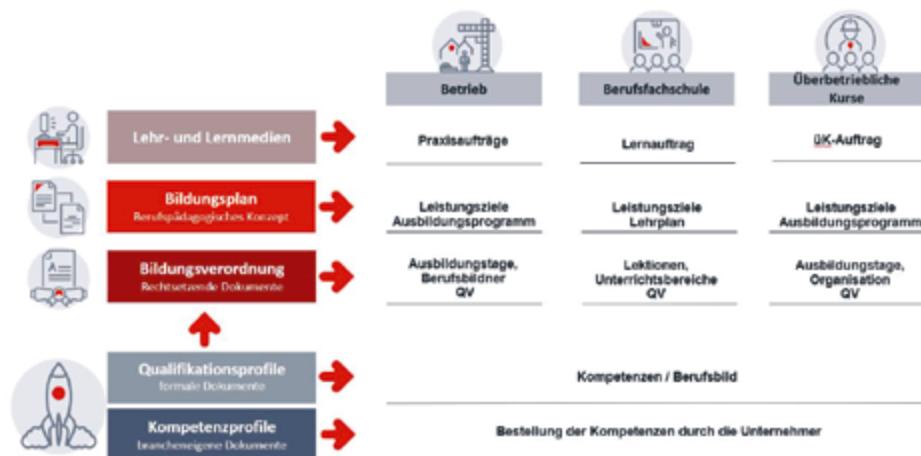
La structura organisatorica da las revisiuns reflecte-scha ils differents participants. Gia il schaner è sa radunada la Cumissiun svizra per il svilup professiunala e la qualitat. Ella è il gremi directiv per las revisiuns da la furmaziun professiunala da basa.

La gruppa da project è il bratsch prolongà da la gruppa directiva ed ha l'incumbensa d'elavurar ils profils da qualificaziun. Quels descrivan il profil professiunala per practicistas e practicists da construcziun e per miraduras e miradurs ed èn la basa formalia per las ulteriuras lavurs. La gruppa da project ha approvà ils profils da qualificaziun per mauns da la gruppa directiva ed è già s'occupada da circumstanças pedagogicas e didacticas. Il zercladur ha era la gruppa da lavour Manaschis cumenzà sia lavour.

Ils commembres èn represchentants d'interpresas da las set regiuns da la SSIC. Lur incumbensa è d'elavurar finamiras da prestaziun per il manaschi

sco lieu d'emprender. Baud l'atun prendan era las gruppas da lavour Scola professiunala spezializada e Curs intermanaschials per mauns questa incumbensa impurtanta. Il plan da furmaziun e l'ordinaziun davart la furmaziun professiunala da basa èn pia sin buna via da vegnir mess en vigur. I dat però da far anc bain inqual chaussa, pertge ch'ils process da la Confederaziun pretendan era numerus pass birocratics che dovràn temp. Plinavant duain vegnir stgaffids meds d'instrucziun e meds d'emprender sco material auxiliar per la concepziun concreta da la furmaziun. Probablama pon ils emprims giuvenils cumenzar la stad 2025 cun ils novs emprendissadis da practicist/a da construcziun AFP e miradur/a AFQ.

Ils trumfs d'ina carriera en il sectur da construcziun

Furmaziuns innovativas e modernas che porschan perspectivas per ina carriera èn la premissa per la nova generazion da personal qualifitgà che vegn duvrà. Ellas na pon però garantir nagut. Ina carriera professionala attractiva en la branscha da construcziun sto vegnir percepida sco tala, tant dals giuvenils che tschernan ina professiun sco era da lur geniturs. L'atun 2020 ha la SSIC fatg ina retscher-tga davart quest tema. Ils resultats mussan che tant ils giuvenils sco era lur geniturs èn averts per ina carriera en il sectur da construcziun. I dat però bler potenzial nunutilisà! La branscha da construcziun porscha numnadomain numerusas opziuns da carriera e da svilup ulterior cun bunas pussaivladdas da gudogn ch'en strusch enconuschentas en la societad. En spezial sto vegnir accentuà pli fitg che las professiuns da la branscha da construcziun porschan lavurs pretensiussas ch'en attractivas tant per umens sco era per dunnas. Per cuntanscher ina generazion nova adattada ston ils interprendidiers dar pli savens quests trumfs durant recrutar emprendistas ed emprendists. Plinavant predominescha anc adina l'idea ch'il pazzal saja in lieu da

lavor dominà d'ina cultura groppa, era sche quella sa basa per part sin clischés antiquads.

Tenor la retscher-tga pudessan adattaziuns confirmaas al temp e midadas en la communicaziun ubain en las structuras d'organisaziun e da direcziun augmentar l'attractivitat.

En spezial ha la retscher-tga era mussà ch'il svilup personal ed il patratg ch'ins fetschia sin il pazzal lavurs impurtantas han in effect positiv – en il senn dal giavisch da realisar sasez che daventa adina pli impurtant. Era quest trumf sto vegnir dà pli savens.

L'entira branscha è dumandada

Per garantir il personal qualifitgà futur stuain nus vegnir activs sin differents plauns. D'ina vart stgaf-fin nus in fundament solid cun la revisiun da la fur-maziun professionala da basa e sia orientaziun clera al basegn dal martgà da lavor. Da l'autra vart vali da posiziunar en la societad l'image che la branscha porscha ina perspectiva da carriera pretensiusa ed utila e da duvrar quest image sco factur da recruti-ziun effizient. Quai gartegia mo, sche l'entira bran-scha ha la medema finamira.

Intervista cun Flavia Schnoz

La motivaziun da lavurar sin in pazzal

Flavia Schnoz è ina dunna fina, viva e positiva plain energia. Ella ha 25 onns e viva ensem en ses partenari e lur figl dad in onn a Panaduz. Avant la naschientscha da ses figl ha ella lavorà nov onns sco miradura. Ella ha gugent sia professiun, è fitg motivada ed ha success. Quai cumprova era ses 6avel rang dals campiunadis svizzers da las miraduras e dals miradurs. Per il mument è ella en congedi da famiglia.

Pertge es ti ta decidida da far l'emprendissadi da miradura?

Quai è stà ina decisiun spontana: jau hai simplamain vuli lavurar e far daners. Mes vischin era miradur en schurnada ed jau hai dastgà accumpagnar el sin ils pazzals durant las vacanzas da scola la stad. Jau hai gi grond plaschair ed hai pudì far precis quai che jau fatsch gugent. Senza el na fiss jau probablamain mai vegnida sin l'idea da daventar miradura. Jau hai fatg in fufragnadi e lura èsi stà cler che jau veglia emprender questa professiun. Perquai che la laver ha plaschì fitg bain a mai, hai jau fatg suenter l'emprendissadi in perfeciunament sco capolavura da construcziun.

Tgenina è tia proxima finamira professiunalata?

Atgnamain poliera. Jau hai però pudì surpigliar bler responsabladad e manar pitschens teams già durant l'emprendissadi e la scolaziun da capolavura. Uschia sco ina poliera. Per il mument ha mia famiglia prioritad. Tge che l'avegnir porta, stat anc en las stallas.

Tgeninas èn tias lavurs preferidas?

((ri)): Armar – metter fiers e far mantè. Perquai ch'igl è pli pretensiùs da leger ils plans e la forza imaginativa è pli dumandada che durant far mirs. Ma las lavurs d'ina miradura èn uschè variadas – quai è l'interessant!

Tge è stà difficil e tge è stà simpel durant l'emprendissadi?

Difficil è stada cunzunt la communicaziun: en il Grischun è la «lingua dal pazzal» savens portugais u talian, en scadin cas là, nua che jau hai lavurà. L'entschatta n'hai jau pia betg pudì gidar u na saveva jau betg tge far co. Cun il temp hai jau emprendì da ma far chapir cun pes e mauns.

Mes instructur è stà stregn. Sche jau fascheva in 5,5, scheva el: «Quai sas ti far anc meglier!» Quai ha motivà mai ed jau sun lura ma dada anc dapli fadia! La finala hai jau fatg in fitg bun examen final. Igl è stà bel d'adina esser stada sut tschiel avert: jau laver simplamain gugent da tutt'aura en il liber. Era sch'ils dis sin il pazzal èn en nossa regiun, cunzunt la stad, fitg lungs. Jau hai giudì quai. La laver sin il pazzal è adina stada er in trenament da fitness per mai.

Co vegn la glieud sin il pazzal respectada, per exemplu sch'in pazzal impedescha il traffic?

((ri)): La glieud n'ha insumma nagina chapentscha – cunzunt sche la via è bloccada, datti reacziuns viladas. La glieud na vesa betg che nus laverain extra spert per disturbar uschè pauc sco pussaivel la circulaziun dal traffic.

Flavia Schnoz als
Swiss Skills

Co vesas ti tua situaziun da vita actuala?

Jau giaud dad esser qua per mia pitschna famiglia e d'avair quità dad ella. La lavur sin il pazzal ma manca mintgatant – cunzunt, cura che jau pass sperasvi in pazzal. In pitschen pensum a temp parzial fissa super, è dentant difficil en questa branscha. Il biro fissa mo l'ultima opzjon, là na passa il temp betg. Il pli gugent sun jau en il liber. La sun jau focussada.

Lavur parziala sin il pazzal:

Tge è la problematica?

La fin da mia gravidanza hai jau quasi lavurà sco poliera. Jau sun ida dad in pazzal a l'auter, hai organisà e manà. Mes patrun ha sustegni fitg mai, l'emprim cun la pussaivladad da lavurar a mez temp e pli tard cun dapli lavur en biro. Per in pitschen team sin in pazzal èsi dentant fitg grev, sche la persuna che respunda a las dumondas e schlia ils problems n'è betg adina al lieu.

Tge cusseglias ti a giuvenils e dunnas en connex cun la tscherna da professiun?

Sch'insatgi ha plaschair da lavurar sin il pazzal, duai ella u el far quai. Sch'ins vul insatge, dumogn'ins tut. Tuttina, sch'ins è in um u ina dunna. Sch'insatgi n'ha nagin interess, na daventa el betg in bun spezialist da construcziun mo perquai ch'el è in um. La motivaziun è adina il pli important.

Flavia Schnoz durant lavurs
da far mantè

Igl è bel da vesair l'interess dals uffants u savens dad umens pli vegls per nossa lavur. Els èn super. Els stattan savens uras a la lunga a l'ur dal pazzal per guardar e vegrnan mintgatant schizunt pliras giadas a di. Ina giada ha in um vegl purtà in pign per il tetg – in ritual vegl per la ventschida. Bleras giadas vulan els era discurrer. Mintgatant er in pau memia bler. Jau prendeva lura temp per els durant la pausa.

Vegrins als cunfins corporals sco dunna sin in pazzal?

Savens sai jau cumpensar quai cun in zic «chau»: cun il temp hai jau emprendi trics per mover chausas ch'en grevas era per umens. Ma i dat segir lavurs ch'ins fa pli tgunsch cun blera forza. Bler è era ina dumonda dal trenament. Suenter las vacanzas aveva jau adina barbagiat.

San maschinias remplazzar lavur corporala?

Ina buna part gea. Jau mezza n'hai però betg gi tschaffen da lavurar cun maschinias. La lavur en il team sin il pazzal m'ha parì pli pretensiusa ed interessanta.

Pertge gioga la dumonda dal gender sin il pazzal atgnamain ina tala rolla?

Quai ha era adina vilentà mai! Mintga giada ch'insatgi nov – p.ex. in electricist extern – vegriva sin il pazzal, stueva jau ma giustifitgar. «GEA, què è ina dunna ed ella ha il commando!» Quai n'è betg sa midà en ils nov onns che jau hai lavurà en la branscha da construcziun.